

MINISTER
RODZINY, PRACY I POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Warszawa, 20 maja 2020 r.

DRP-IV.073.6.2020.AZ

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w nawiązaniu pisma w sprawie problemów pracowników przygranicznych (III.7040.21.2020.JJ) uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego stanowiska.

W ramach działań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 Minister Zdrowia za pośrednictwem podległych instytucji i służb na bieżąco monitoruje sytuację epidemiologiczną na terenie kraju. Planowane i wdrażane rozwiązania uwzględniają również dane dotyczące zakażeń wirusem SARS-CoV-2 w innych państwach, w szczególności sąsiadujących z Polską.

Obecna sytuacja epidemiologiczna i przewidywany jej przebieg w najbliższym czasie zmuszają Rząd do utrzymania szeregu ograniczeń i restrykcji służących zwiększeniu bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli. Decyzje dotyczące obostrzeń i nakazów zależą od przyrostu liczby zachorowań, wydajności służby zdrowia oraz realizacji wytycznych sanitarnych przez podmioty odpowiedzialne.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że zgodnie z § 3 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (poz.792) od dnia 4 maja 2020 r. nie stosuje się obowiązkowej kwarantanny w przypadku przekraczania granicy państwowej stanowiącej granicę wewnętrzną w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz. Urz. UE L 77 z 23.03.2016, str. 1, z późn. zm.3)):

- 1) w ramach wykonywania czynności zawodowych, służbowych lub zarobkowych w Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwie sąsiadującym przez osoby wykonujące te czynności w tych państwach;
- 2) przez uczniów i studentów pobierających naukę w Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwie sąsiadującym.

W obecnej sytuacji pracownicy przygraniczni mogą korzystać ze wsparcia na zasadach ogólnych, tj. **w oparciu o przepisy koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.**

1. Zasady i możliwości otrzymania zasiłku dla bezrobotnych przez pracowników przygranicznych

W myśl art. 65 ust. 2 i 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30 kwietnia 2004 r., z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, z późn. zm.) bezrobotny, który w okresie swojego ostatniego zatrudnienia lub pracy na własny rachunek zamieszkiwał w innym państwie członkowskim niż państwo wykonywania pracy i który nadal mieszka w tym państwie lub powróci do tego państwa, pozostaje w dyspozycji służb zatrudnienia państwa zamieszkania oraz **korzysta ze świadczeń zgodnie z ustawodawstwem tego państwa tak, jakby był tam ostatnio zatrudniony**. Oznacza to, że pracownik przygraniczny korzysta ze świadczeń dla bezrobotnych wyłącznie na mocy ustawodawstwa państwa miejsca zamieszkania.

Jeżeli w wyniku pandemii pracodawca zagraniczny rozwiąże umowę o pracę z polskim pracownikiem to osoba ta powinna zarejestrować się jako bezrobotna w powiatowym urzędzie pracy w Polsce i złożyć posiadane dokumenty. Należy podkreślić, że nawet jeśli osoba zainteresowana nie będzie miała świadectw pracy od zagranicznego pracodawcy, powinna złożyć, np. umowy o pracę lub inne posiadane dokumenty oraz podać numer ubezpieczenia. Po dokonaniu rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, sprawa zostanie przekazana do polskiej instytucji właściwej – wojewódzkiego urzędu pracy. Urząd ten zwróci się do odpowiedniej zagranicznej instytucji o wydanie dokumentu urzędowego, który będzie potwierdzał okresy pracy osoby zainteresowanej za granicą w celu ustalenia prawa do zasiłku dla bezrobotnych w Polsce na zasadach określonych przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

2. Zasady i możliwości otrzymania zasiłku chorobowego przez osoby pozostające w kwarantannie.

Sytuacja pracowników transgranicznych, poddanych kwarantannie, w zakresie prawa do świadczeń społecznych z tego tytułu regulowana jest przepisami krajowymi i przepisami UE: rozporządzeniem 883/2004 oraz rozporządzeniem wykonawczym nr 987/2009.

Zakres przedmiotowy rozporządzenia 883/2004 nie wyodrębnia wprawdzie odrębnej kategorii świadczeń z tytułu kwarantanny, ale z reguły w ustawodawstwach państw członkowskich świadczenia te należą do kategorii świadczeń chorobowych. Zgodnie z art. 21 rozporządzenia 883/2004 prawo do świadczeń chorobowych jest ustalane na podstawie ustawodawstwa państwa właściwego, **czyli państwa w którym dana osoba jest ubezpieczona**. Ubezpieczonemu, zgodnie z art. 7 ww. rozporządzenia przysługuje prawo do transferu tego świadczenia do państwa miejsca zamieszkania lub pobytu (na wskazany rachunek bankowy).

Do sytuacji tej ma również zastosowanie inna podstawowa zasada określona w art. 5 pkt b) ww. rozporządzenia, zgodnie z którą „w przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa właściwego państwa członkowskiego, zaistnieniu pewnych okoliczności lub zdarzeń przypisywane są określone skutki prawne, to państwo członkowskie uwzględnia podobne okoliczności lub zdarzenia zaistniałe w każdym państwie członkowskim, tak jak gdyby miały one miejsce na jego własnym terytorium”.

Oznacza to, że **osoby podlegające ustawodawstwu innego państwa niż Polska, ale mieszkające w Polsce, nabywają prawo do świadczeń społecznych z tytułu kwarantanny na podstawie ustawodawstwa państwa w którym są ubezpieczone**.

Na podstawie art. 27 ust. 8 rozporządzenia 883/2004 dane zawarte w zaświadczeniu o niezdolności ubezpieczonego do pracy, które zostało sporządzone w innym państwie członkowskim (innym niż państwo, w którym dana osoba jest ubezpieczona) na podstawie diagnozy medycznej lekarza, instytucji przeprowadzającej badanie lub organu właściwego (np.

służb sanitarnych) mają taką samą wartość prawną, jak gdyby zaświadczenie to było sporządzone w tym państwie. Osoba objęta kwarantanną w Polsce zobowiązana jest powiadomić pracodawcę o tym fakcie oraz przesłać ww. zaświadczenie instytucji ubezpieczeniowej w państwie, w którym jest objęta obowiązkiem ubezpieczenia.

Podsumowując, na podstawie przepisów UE dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, dla instytucji ubezpieczeniowych państw należących do UE/EOG i Szwajcarii oraz Wielkiej Brytanii, a także pracodawców, bez znaczenia jest czy dana osoba, do której mają zastosowanie np. polskie przepisy ustawy o świadczeniach chorobowych, poddana jest na podstawie decyzji właściwych instytucji/organów kwarantannie w Polsce, czy za granicą. Zdarzenie takie traktowane jest tak, jak gdyby osoba ta była poddana kwarantannie na terytorium państwa, w którym jest zatrudniona/wykonuje działalność i z tego tytułu jest objęta ubezpieczeniem społecznym tego państwa.

W przypadku, gdy dana osoba jest **objęta ubezpieczeniem chorobowym na obszarze Polski** (np. jako pracownik, zleceniobiorca czy osoba prowadząca działalność gospodarczą) to **przysługuje jej świadczenie z tytułu choroby** – wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane przez pracodawcę na podstawie art. 92 Kodeksu pracy lub zasiłek chorobowy.

W celu uzyskania świadczenia z tytułu choroby, osoba objęta kwarantanną składa pracodawcy lub podmiotowi zobowiązanemu do wypłaty świadczenia pieniężnego z tytułu choroby pisemne „Oświadczenie o odbywaniu obowiązkowej kwarantanny po przekroczeniu granicy”. Takie oświadczenie pracownik lub zleceniobiorca składa do swojego płatnika składek (tj. pracodawcy, zleceniodawcy). Osoby prowadzące działalność pozarolniczą i osoby z nimi współpracujące składają oświadczenie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę, że unijną koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego objęte są świadczenia należące do działów zabezpieczenia społecznego określone w art. 3 rozporządzenia 883/2004. Są to: a) świadczenia z tytułu choroby, b) świadczenia z tytułu macierzyństwa i równoważnych świadczeń dla ojca, c) świadczenia z tytułu inwalidztwa, d) świadczenia z tytułu starości, e) renty rodzinne, f) świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i choroby zawodowej, g) zasiłki na wypadek śmierci, h) świadczenia dla bezrobotnych, i) świadczenia przedemerytalne, j) świadczenia rodzinne.

Z poważaniem,

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Alina Nowak

Podsekretarz Stanu

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/